Van Berlage tot Reitsma

Hoe modern is Groningen? Wie door de provincie reist, ontdekt een verrassend rijk architectonisch landschap waarin de grote vernieuwingen van het Nederlands modernisme hun eigen vertaling kregen. In deze cursus gaan we op zoek naar de architecten en ideeën achter die ontwikkeling.

We beginnen bij H.P. Berlage (1856-1934), één van de grondleggers van de Nederlandse moderne architectuur. Deze architect liet ook in Groningen zijn sporen na. Vervolgens richten we onze blik op Michel de Klerk (1884-1923), de grote vernieuwer van de Amsterdamse School. Zijn expressieve architectuur vond ook in Groningen navolging, waar architecten een eigen, herkenbare variant van de Amsterdamse School ontwikkelden. In de derde les maken we de stap naar de regionale architect Egbert Reitsma (1892-1976). Hij werkte vrijwel zijn gehele loopbaan in Groningen en ontwikkelde een oeuvre waarin invloeden van de Amsterdamse School, expressionisme en het modernisme samen komen. Zijn gebouwen laten zien hoe internationale en nationale architectuur ideeën uiteindelijk een heel eigen regionale vorm kunnen krijgen.

Aan de hand van gebouwen, tekeningen en foto’s leren we opnieuw kijken naar de architectuur van Groningen. Bekende gebouwen kunnen daardoor een verrassend nieuw verhaal vertellen.

Een cursus voor iedereen die geïnteresseerd is in architectuur, de geschiedenis van Groningen en de vraag, hoe de moderne tijd zichtbaar wordt in de gebouwde omgeving.

Programma:
College 1: HP Berlage
College 2: Michel de Klerk - de meester die Groningen beïnvloedt
College 3: Egbert Reitsma - de Groningse meester
College 4: Een stadswandeling langs architectuur, of eventueel een alternatieve afsluitende activiteit.

Afbeelding: Directeurswoning Noorder Sanatorium Zuidlaren, Reitsma, 1935 (Wikimedia Commons).

Cursusnummer	27VZ-1G01
Docent	*Rixt Hoekstra* **Rixt Hoekstra** is docent en onderzoeker op het gebied van moderne architectuur en werkte na haar promotie als theoriedocent aan architectuuropleidingen in binnen- en buitenland. Zij is gespecialiseerd in genderstudies en de geschiedschrijving van de moderne architectuur.
Vakgebied	Kunst- en cultuurgeschiedenis
Seizoen	2027 winter/voorjaar
Dag	Dinsdag
Inschrijven voor	di 27 apr. 2027
Tijd	13.00-15.00
Cursusdata	Dinsdag 4 mei t/m 25 mei.
Prijs	€ 125,-
Aantal colleges	4
Werkvorm	Hoorcollege met ruimte voor vragen en discussie

Cursusmateriaal	Hand-out wordt beschikbaar gesteld door de docent. **Aanbevolen literatuur:** Titus M. Eliens, *Berlage in het Noorden, een raadhuis voor Usquert*. Stichting Berlagehuis 2011. (alleen tweedehands verkrijgbaar, 10 euro) Pieter Singelenberg, *Art and Architecture in the Netherlands: H.P. Berlage.* Amsterdam: Meulenhoff, 1969. (alleen tweedehands verkrijgbaar 4,50 euro) Pieter Singelenberg, *Berlage 1856-1934.* Den Haag: Haags Gemeentemuseum 1975. (alleen tweedehands verkrijgbaar, 8 euro) Max van Rooy, *Heb ik dat gemaakt? De vormende jaren van H.P. Berlage, bouwmeester.* Amsterdam: Prometheus, 2022. (alleen tweedehands verkrijgbaar, 10 euro) Ton Heijdra, *Michel de Klerk, Inspirator van de Amsterdamse School.* Amsterdam: Museum Het Schip, 2023. 25 euro. H.A. Hachmer, *Amsterdamse School &zo.* Veendam: Veenkoloniaal Museum, 2025. 22 euro Norma van der Horst, *De Amsterdamse School in de stad Groningen.* Amsterdam: Architectura et Natura, 2019. 25 euro. Kees van der Ploeg, Teo Krijgsman, *Egbert Reitsma, Meester in baksteen.* Uitgeverij Noordboek, 2014. Let op! Alleen via de bibliotheek, ook tweedehands uitverkocht.
Opmerkingen	Powerpoint van de cursus wordt niét digitaal beschikbaar gesteld.